

juridisch / nieuws

Overheden moeten concurrentie bieden bij toekennen subsidies

Alleen als objectief kan worden vastgesteld dat er maar één serieuze gegadigde is, mag de subsidie rechtstreeks worden toegekend

✍ Koen Enneking 📅 23 juli 2025

Raad van State - Foto: Caki Media/ANP

Xpert Insights

Menu ☰

Gemeenten moeten wakker schrikken van Raad van State – uitspraak over begrotingssubsidies

20 augustus 2025 | 3 min read

BEGROTINGSSUBSIDIES

ACHTERGROND SUBSIDIEVERSTREKKING GEM. DOETINCHEM

1. De gemeente heeft bij de Provincie een subsidie aangevraagd binnen het programma “Steengoed benutten.” De Europese Commissie geeft goedkeuring voor verlenen staatssteun.
2. Het college van de gemeente Doetinchem heeft t.w.v. 340.000 een incidentele subsidie verleend aan een vastgoedeigenaar om een gebouwencomplex met winkels te ontwikkelen tot een gebied met woningen.
3. Vastgoedhandelaar Phoen’x ontwikkelt in hetzelfde gebied een leegstaande supermarkt om naar 75 appartementen. Phoen’x maakt bezwaar op de subsidieverstreking.
4. Verdere verloop van het proces:

UITSPRAAK RAAD VAN STATE GEM. DOETINCHEM

Doorbeschikking van Steengoed Benutten t.w.v. 340.000 subsidie

Uitspraak

202402817/1/A2.

Datum uitspraak: 23 juli 2025

20. Het college was dus niet bevoegd om de subsidies te verlenen aan [partij]. De besluiten op bezwaar moeten alleen al daarom vernietigd worden. De Afdeling ziet om verschillende redenen geen mogelijkheid voor het college om het bevoegdheidsgebrek te herstellen in een nieuw besluit op bezwaar door alsnog een wettelijke grondslag op te stellen. Uit rechtspraak van de Afdeling volgt dat de subsidieverstrekker een wettelijke grondslag met terugwerkende kracht mag vaststellen voor de subsidieverlening in de bezwaarfase (vergelijk de uitspraken van 10 februari 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL3327, r.o. 2.6.2 en 27 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:176, r.o. 3.1). In dit geval mag dat echter niet. Phoen'x heeft als concurrent in bezwaar terecht aangevoerd dat de subsidies aan [partij] niet zonder wettelijke grondslag mochten worden verstrekt. Een nog op te stellen wettelijke grondslag met terugwerkende kracht voor de reeds specifiek aan [partij] verleende subsidies zou geen ruimte voor subsidiëring aan anderen dan [partij] laten en zo concreet zijn, dat het geen algemeen karakter zou hebben en daarom geen algemeen verbindend voorschrift is (vergelijk de Gymnasion-uitspraak van 27 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:595, r.o. 5.2). Zo'n wettelijke grondslag zou bovendien in strijd komen met de verplichting om mededingingsruimte te bieden, die weliswaar in een wettelijk voorschrift kan worden beperkt maar die niet zover kan gaan dat iedere mededingingsruimte volledig wordt uitgesloten (zie de uitspraak van 2 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2927, r.o. 8). Ten slotte zou het in de bezwaarfase opstellen van een wettelijke grondslag met terugwerkende kracht voor de subsidie, waarbij de mogelijkheid wel zou worden opengelaten dat Phoen'x daarop aanspraak kan maken, geen recht doen aan het feit dat de subsidies aan [partij] zijn verleend en de subsidiabele activiteiten al zijn verricht. Dat betekent dat de besluiten tot subsidieverlening herroepen moeten worden. De Afdeling geeft partijen in overweging om in overleg te treden over een oplossing voor Phoen'x en om verdere procedures, ook voor [partij], te voorkomen.

Bron zaak gem. Doetinchem: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2025:3409>

ACHTERGROND SUBSIDIEVERSTREKKING GEM. PEEL & MAAS

1. De gemeente ontvangt een Brede SPUK GALA subsidie van het Rijk.
2. Het college van de gemeente Peel en Maas heeft t.w.v. 265.139 een subsidie verleend aan Stg. Vorkmeer voor o.a. het aanstellen van een combinatiefunctionaris.
3. De gemeente geeft al jaren een boekjaarsubsidie aan Stg. Vorkmeer.
4. Negen B.V. is een organisatie die ook (sport)combinatiefunctionarisen levert in de regio.
5. Verloop van het proces:

UITSPRAAK RAAD VAN STATE GEM. PEEL & MAAS

Doorbeschikking van SPUK Brede GALA t.w.v. 265.139 aan Boekjaarsubsidie

Uitspraak

202406518/1/A2.

Datum uitspraak: 23 juli 2025

17.3. Omdat de subsidieverlening wordt herroepen, is er met terugwerkende kracht geen grondslag meer voor uitbetaling van de subsidiegelden. De uitgekeerde voorschotten aan Vorkmeer zouden in rechte teruggevorderd kunnen worden. Vorkmeer heeft echter de subsidiabele activiteiten van 1 januari 2024 tot de datum van deze uitspraak verricht en Negen kan deze activiteiten niet met terugwerkende kracht ook verrichten. Negen kan dus niet alsnog in aanmerking komen voor subsidiëring in de voorbije periode. Het is niet gebleken dat Vorkmeer enig aandeel had in het niet in acht nemen van de mededingingsnormen door het college. Het terugvorderen van de door Vorkmeer ontvangen subsidiegelden zou daarom onevenredige effecten kunnen hebben.

18. Het hoger beroep van het college is ongegrond.

20. De Afdeling zal bepalen dat de subsidie bij wijze van voorlopige voorziening wordt verleend aan Vorkmeer totdat een nieuw besluit is genomen door het college. Het college moet vóór 1 januari 2026 opnieuw beslissen op de aanvraag van Vorkmeer wat betreft de periode vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe besluit tot en met 31 december 2026.

21. Het college moet de proceskosten vergoeden.

Bron zaak gem. Peel & Maas : <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2025:3399>

KENMERKEN UIT DE BESLUITEN VAN RAAD V. STATE

1. “Gelijkheidsprincipe.”
2. “Schaars goed”
3. Het subsidiëren van incidentele subsidies is geen onderdeel van het beleid. Het college had de subsidie daarom niet mogen verstrekken.
4. Ook boekjaarsubsidies kunnen gezien worden als staatssteun.
5. Met terugwerkende kracht subsidie(s) ontbonden.

GEVOLGEN

Gevolgen voor alle gemeenten:

1. Reeds uitgegeven (incidentele) subsidies kunnen openstaan voor claims.
2. Oplossingen uitvoeren. Met andere woorden meer werk.

Voor de betrokken gemeenten:

3. Stagnatie in subsidietrajecten
4. Proces van subsidieverstrekking overnieuw
5. In het ergste geval ontbinding van de subsidie inclusief terugvordering.

EN WAT NU? - 1) BOEKJAARSUBSIDIES

1. Verplichte subsidieaanvraag (aanvraagformulier & eventueel project/jaarplan)
2. Werk met een deadline voor het indienen van de boekjaarsubsidie.
3. Kenbaar maken van de openstelling van de subsidie. (Website)
4. Puntenscore bij meerdere concurrerende aanvragen.
5. Aanpassen Subsidieverordening met de bovenstaande punten.
6. Laat de Raad mee besluiten.
7. Inkoop naar subsidierelatie terugdraaien naar inkooprelatie.

EN WAT NU? - 2) INCIDENTELE SUBSIDIES

1. Herebevaluen van aanstaande incidentele subsidie
2. Verplichte subsidieaanvraag (aanvraagformulier & eventueel project/jaarplan)
3. Kenbaar maken van de openstelling van de subsidie. (Website)
4. Puntenscore bij incidentele aanvragen.
5. Laat de Raad mee besluiten (stel een beleid op)
6. Aanpassen Subsidieverordening met de bovenstaande punten.

Niet aanbevolen keuzes:

- I. Marktonderzoek naar concurrerende partijen? Wat als de gemeente een (regionale) partij vergeet mee te nemen in het marktonderzoek?
- II. First come first serve nadeel: Geen mogelijkheid om een keuze te maken.

Dennis Schenkel

Trainer voor Kodros trainingen

(oud) Financieel Adviseur K80

Adviseur Europese Subsidies – EFRO OOST – Provincie Gelderland/Overijssel

BEDANKT EN GRAAG TOT ZIENS

